

Evaluering af data tilgængelighed, databehov og direktivmæssige dokumentationskrav for restaurering af stenrev ud for Spodsbjerg

Fagligt notat fra DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi

Dato: 26. sept. 2025 | **56**

AARHUS
UNIVERSITET

DCE – NATIONALT CENTER FOR MILJØ OG ENERGI

Datablad

Fagligt notat fra DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi

Kategori: Rådgivningsnotat

Titel: Evaluering af data tilgængelighed, data behov og direktivmæssige dokumentationskrav for restaurering eller etablering af stenrev ud for Spodsbjerg

Forfatter(e): Lasse Tor Nielsen, Karsten Dahl og Cordula Göke
Institution(er): Aarhus Universitet, Institut for Ecoscience

Faglig kommentering: Jesper Philip Aagaard Christensen
Kvalitetssikring, DCE: Camilla Uldal
Sproglig kvalitetssikring: Jesper Philip Aagaard Christensen

Ekstern kommentering: [Miljøstyrelsen. Kommentarerne findes her](#)

Rekvirent: Miljøstyrelsen

Bedes citeret: Nielsen LT, Dahl K, Göke C. 2025. Evaluering af data tilgængelighed, data behov og direktivmæssige dokumentationskrav for restaurering eller etablering af stenrev ud for Spodsbjerg. Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi, 14 s. – – [Fagligt notat nr. 2025 | 56](#)

Gengivelse tilladt med tydelig kildeangivelse

Foto forside: Karsten Dahl

Sideantal: 14

Indhold

1	Baggrund	4
2	Generelle anbefalinger for restaurering af stenrev	5
3	Faglige anbefalinger vedr. restaurering/etablering af stenrev nord for Hundested	7
3.1	Internationale forpligtigelser	7
3.2	Forhold vedr. sedimenttyper og bæreevne	8
3.3	Natur- og miljøforhold	10
3.4	Forhold vedrørende kystbeskyttelse og sedimenttransport	11
4	Konklusioner og konkrete anbefalinger	12
5	Referencer	14

1 Baggrund

Miljøstyrelsen har igangsat arbejde med at kvalificere det faglige grundlag for restaureringen af stenrev i området nord for Hundested. Dette sker på baggrund af aftalen om finanslov 2022 og nylige rapporter fra DCE vedrørende mulighederne for at restaurere stenrev flere steder langs Sjællands nordkyst.

Miljøstyrelsen har bedt DCE vurdere muligheden for, og risikoen ved, at fortsætte med at etablere stenrev på en eller to lokaliteter ud for Hundested på Sjællands nordkyst uden yderligere forundersøgelser. Desuden beskrives hvilke forundersøgelser, der som minimum bør udføres, inden et projekt om restaurering af stenrev konkret planlægges.

DCE er blevet bedt om særligt at forholde sig til forhold vedrørende havbundens stabilitet, eksisterende naturforhold, biologi og strømforhold.

Miljøstyrelsen forventer, at bæreevnen af sedimentet allerede er undersøgt (delvist) af screeningen (Nielsen et. al. 2025) og rapporten fra 2022 (Dahl og Göke 2022). Erfaringer fra andre lignende projekter bedes inddraget.

DCE skal i opgaveløsningen ikke forholde sig til høring af øvrige relevante myndigheder.

2 Generelle anbefalinger for restaurering af stenrev

Center for Marin Naturgenopretning har udgivet en række forskellige publikationer med anbefalinger til gennemførelse af marin naturgenopretning, herunder også restaurering af stenrev (<https://marinnatur.dk/publikationer/publikationer-fra-centeret/>). I dette afsnit sammenfattes disse generelle anbefalinger, med fokus på det, der anses som værende det væsentligste i forbindelse med en fremtidig restaurering af stenrev omkring Hundested. For yderligere information henvises til de pågældende publikationer. Overordnet set bør en fremtidig restaurering af stenrev i området omkring Hundested på Sjællands nordkyst følge disse anbefalinger på bedst mulig vis.

Aktiv naturgenopretning gennemføres oftest, fordi en reduktion i menneskeskabte presfaktorer vurderes at være utilstrækkeligt til at sikre en forbedring af biodiversiteten på en specifik lokalitet. EU's naturgenopretningsforordning fastsætter konkrete mål, hvor minimum 20% af de marine områder skal være genoprettede i 2030. En forudsætning for størst mulig og langvarig effekt af naturgenopretningsindsatsen er, at udvælgelsen af områder sker på et vidensbaseret grundlag (Miljøstyrelsen, 2025).

Genopretning af stenrev følger typisk en proces med en række forskellige veldefinerede faser, som er beskrevet nærmere i Dahl et al. (2024) og gengivet i tabel 1. Først gennemføres en screening af det relevante område. Dernæst foretages konkrete forundersøgelser i udvalgte områder og på baggrund af dette foretages en detailprojektering. Herefter kan ansøgning til Kystdirektoratet indsendes. Når tilladelsen er givet, gennemføres den egentlige etablering og det restaurerede rev opmåles. I en periode efter revets etablering (op til 10 år) overvåges revets udvikling (indvandring og tætheder af dyr og planter) ved anvendelse af standardiserede metoder for at dokumentere, hvorvidt formålet (fx øget biodiversitet) med genopretningen blev opnået.

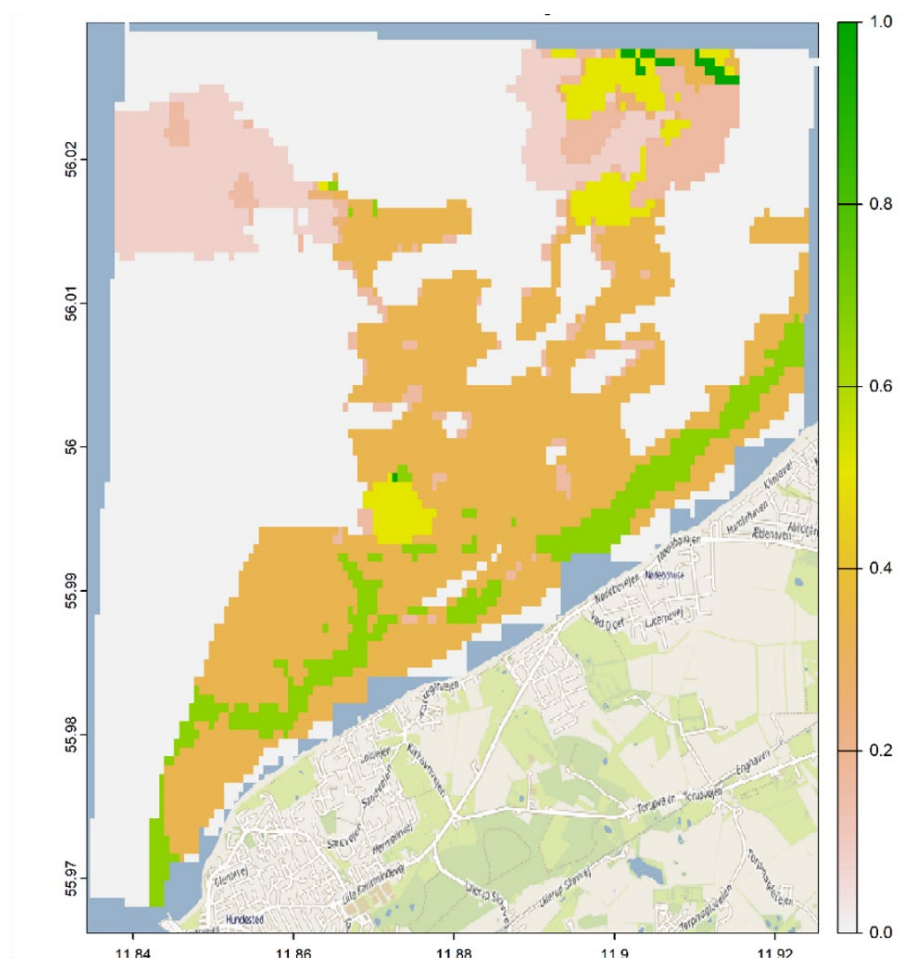
Tabel 1. Overblik over det forventede forløb i udpegning (screening), og efterfølgende forundersøgelser, detailprojektering, myndighedsgodkendelse, etablering og afsluttende dokumentation af et stenrevsprojekt. Fra Dahl et al. (2024).

Faser	Aktiviteter	Relativt tidsforløb
1: Screening	Afklaring af formål Afgrensning af screeningsområde Analyse af sedimenter, dybdeforhold og stenfiskeri Indledende konfliktanalyse Analyse af økologiske rammevilkår Samlet første vurdering og afgrensning af det overordnede projektområde	
2: Forundersøgelser	Undersøgelse af havbundens sammensætning (stendækning og evt. bæreevne) og dybdeforhold Biologisk baseline undersøgelse Kulturarvs undersøgelse	
3: Detailprojektering	Valg af udlægningsmateriale (søsten, marksten eller brudsten) Udarbejdelse af georefereret detailplan omfattende overordnet projektområde, specifikke arealer med gennemsnitlig stentætheder efter udlægning og mængdeestimat samt angivelser af ændrede dybdeforhold	
4: Myndighedsgodkendelse	Indsendelse af ansøgning til Kystdirektoratet	
5: Etablering	Indkøb, transport, udskibning og udlægning af sten Etablering af afmærkning hvis der stilles krav om sådanne	
6: Dokumentation	Søopmåling og anden kontrol af udlægningen Anvendelse af standardiserede monitoringsmetoder til at dokumentere revets udvikling	

3 Faglige anbefalinger vedr. restaurering/etablering af stenrev nord for Hundested

I dette afsnit redegøres for en række af de væsentligste aspekter forbundet med en eventuel restaurering/nyetablering af stenrev i området nord og nordøst for Hundested. Området var en del af en større screening af potentialet for restaurering af stenrev langs Sjællands nordkyst (Nielsen et al 2025) (Figur 1) og er også tidligere behandlet i en teknisk rapport fra DCE (Dahl og Göke 2022).

Figur 1. Interesseområdet nord for Hundested på Sjællands nordkyst. Bag-grundsfarverne angiver egnetheden for restaurering af stenrev, som opgjort i en nylig rapport (Nielsen et al. 2025).

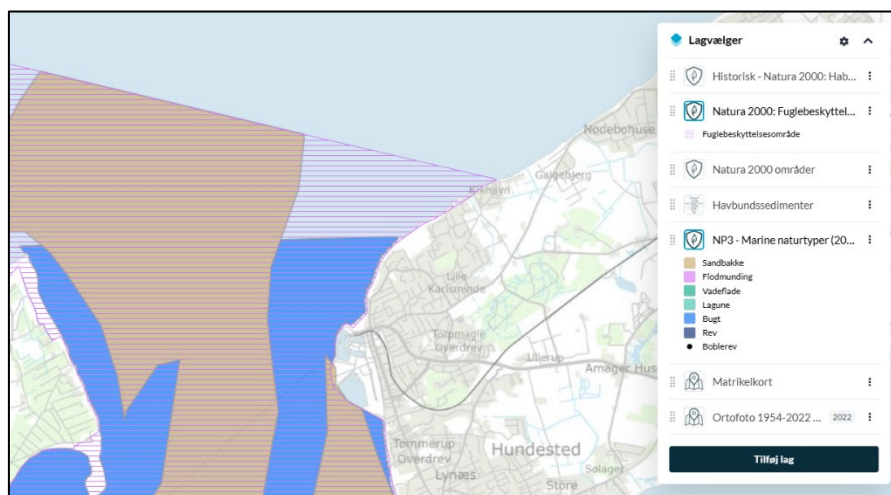

3.1 Internationale forpligtigelser

Området mellem Hundested og Rørvig er udpeget som Natura 2000, habitat- og fuglebeskyttelsesområde (Miljøstyrelsen, N153). Den nordøstligste del af dette beskyttede område overlapper med de områder, som Miljøstyrelsen her har bedt DCE forholde sig til (Figur 2), og hvor der potentiel ønskes anlagt stenrev. Området nær det allerede anlagte formidlingsrev ved Hundested ligger på kanten af det område, som er udpeget som den marine naturtype "Bugt", der er en del af udpegningsgrundlaget. Desuden er en række fugle på udpegningsgrundlaget for det fuglebeskyttelsesområde, som strækker sig ind i det område, som Miljøstyrelsen her har bedt DCE forholde sig til.

Inden en eventuel restaurering af stenrev i området påbegyndes skal det derfor sikres, at projektet er foreneligt med den eksisterende naturbeskyttelse i området. Til sammenligning udarbejdede DCE en lignende vurdering i forbindelse med restaurering af stenrev i Roskilde fjord, hvor det samlede set blev vurderet, at: *"Hårbundsområder kan efter DCE's vurdering reetableres i Roskilde Fjord uden negativ effekt på de naturtyper og arter, der ligger til grund for udpegning af Natura 2000 området. For en række fuglearter vil effekten derimod være positiv."* (Dahl og Palner 2019).

Figur 2. Natur og naturbeskyttelse i området. Dele af området er omfattet af Natura 2000, habitat- og fuglebeskyttelse. Det skraverede område er fuglebeskyttelsesområdet, mens det blå område er udpeget som den marine naturtype "Bugt" ([Danmarks Aralinformation - en del af Danmarks Miljøportal](#)). Det område som DCE her er blevet bedt om at forholde sig til, overlapper delvist med fuglebeskyttelsesområdet og området udpeget som naturtypen "Bugt".

Desuden skal det sikres, at en eventuel restaurering/etablering af stenrev i området ikke er i strid med havstrategiens deskriptor 6 om havbundens integritet. EU har for nyligt vedtaget konkrete tærskelværdier, der fastlægger, at maksimalt 2% af havbunden må udsættes for tab, og så vidt DCE er bekendt er dette aktuelt under implementering i dansk lovgivning. Den manglende sedimentkortlægning af, i hvert fald dele af, interesseområdet (afsnit 3.2) gør, at den nuværende naturtype ikke er dokumenteret. Der er derfor en risiko for, at etablering af stenrev på en havbund, der ikke tidligere er tilstrækkeligt kortlagt, ville kunne betragtes som et tab i henhold til havstrategiens deskriptor 6. Ligeledes vil en dokumentation af de nuværende sedimentforhold formentlig være afgørende for, om et stenrev i området ville kunne betragtes som restaurering i regi af EU's naturgenopretningsforordning. DCE tager i denne analyse udgangspunkt i at stenrevsprojektet nord for Hundested lever op til Havstrategidirektivets målsætninger ved at være et reelt restaureringsprojekt og ikke er til skade for andre overordnede marine habitattyper.

For at imødekomme dette, bør projektet gennemføres i områder, hvor den nuværende havbund og naturtype er tilstrækkeligt kortlagt og projektets restaureringseffekt for det eksisterende, forarmede rev kan dokumenteres.

3.2 Forhold vedr. sedimenttyper og bæreevne

Egnede sedimentforhold er afgørende for et stenrevsprojekts succes. For det første er det afgørende, at det sikres, at sedimentet har tilstrækkelig bæreevne til at kunne bære de udlagte sten. Hvis dette ikke sikres, er der risiko for, at stenene med tiden synker ned i havbunden og bliver dækket af sedimentet. Risikoen for dette bliver større desto større tæthed af sten, der udlægges (ton/m²). Der er således større risiko for, at sedimentet ikke kan bære, hvis der anlægges et stenrev bygget op i højden med flere lag sten end hvis der anlægges et fladt stenrev over et større område. Kollaps af udlagte stenrev er

dokumenteret i Sverige (K. Dahl, personlig meddelelse). For det andet anvendes den nuværende sedimenttype til at godtgøre, at der er tale om restaurering af tidligere forarmede stenrevsforekomster, og dermed at stenrev er naturligt forekommende på lokaliteten. Dette skal medvirke til at sikre, at der er tale om naturgenopretning (sensu EU's naturgenopretningsforordning) og, at der ikke er tale om tab af havbundens integritet i henhold til deskriptor 6 under EU's Havstrategidirektiv.

Kortlægningen af marine substrater i Danmark anvender syv substrattyper, som adskilles ved substratets grovhed og forekomsten af større sten (tabel 2) (Miljøstyrelsen 2021). Stenrev er karakteriseret ved, at der som minimum er et kerneområde med type 4, dvs. at der er områder med mindst 25% sten større end 10 cm, hvilket er mindste detektionsstørrelse for akustisk kortlægning. Man må formode, at der er større sandsynlighed for, at sedimentet her har tilstrækkelig bæreevne i områder, hvor rester af stenrev stadig findes. Derfor er substrattyperne 3 og 4 som udgangspunkt de mest oplagte til at gennemføre restaurering af stenrev.

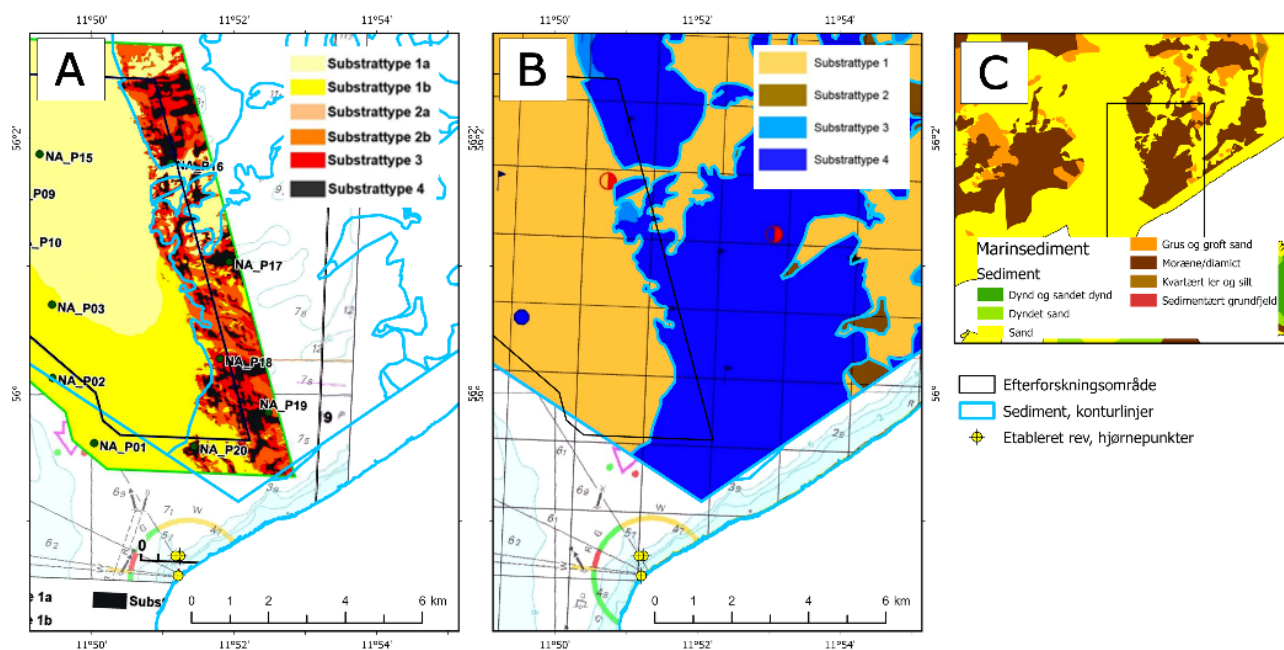
Substrattype	Definition
1a. Blødbund	Homogen siltet sandbund eller dynd, hvor bunden ikke er dynamisk påvirket, og hvor sedimentet består af silt og siltet sand eller dynd.
1b. Sand	Homogen fast sandbund (sand er defineret som kornstørrelser fra 0,06–2,0 mm) præget af en vis form for dynamik med bølgeribber m.m. Denne substrattype kan også have varierende indslag af skaller, grus og silt.
1c. Mønstret sandet bund med ler	Område bestående af ler eller større relikte lerblokke på en siltet til sandet havbund, hvor det høj-reflektive ler giver havbunden et mønstret udseende. Disse ler-mønstre kan have meget markante strømstriber.
2a. Sand, grus og småsten	Meget varierende substrattype, domineret af sand og groft sand med varierende mængder af grus og småsten. Substratet består af en blanding af sand, groft sand og grus med en kornstørrelse på ca. 0,06 - 20 mm og småsten med størrelser på ca. 2 til 10 cm.
2b. Sand, grus og småsten samt bestrøning (< 10 %) med sten >10 cm	Meget varierende substrattype, domineret af sand og groft sand med varierende mængder af grus og småsten samt spredte store sten. Substratet består af en blanding af sand, groft sand og grus med en kornstørrelse på ca. 0,06 - 20 mm og småsten med størrelser ca. 2 til 10 cm. Substrattypen kan også indeholde større sten >10 cm, dog kun op til 10 % dækning.
3. Sand, grus og småsten samt bestrøning (10 - 25 %) med sten >10 cm	Område bestående af blandede substrater med sand, grus og småsten og med bestrøning af større sten >10 cm. Substrattypen indeholder et større antal sten >10 cm, oftest som bestrøning med en dækning på 10 % - 25 %.
4. Sten > 10 cm dækkende >25 %	Område domineret af sten >10 cm, men også med varierende indslag af sand, grus og småsten. Stenene ligger enten spredt på havbunden eller som et tæt lag af sten med en dækning >25 %.

Sedimentforholdene i havområderne nord og øst for Hundested er i nyere tid kortlagt i to forskellige omgange og med forskellig detaljeringsgrad (Lomholt et al. 2015 og Poulsen et al. 2021). Resultaterne af disse to kortlægninger for området af interesse for dette notat, er gengivet på figur 3. Der er et overlap mellem de to kortlægninger i et begrænset område. Kortlægningen fra 2015 (Figur 3B) dækker et relativt stort område og er udført med multibeam ekkolod i undersøgelseslinjer med 500 meter afstand og efterfølgende interpo-

ring mellem undersøgelseslinjerne. (Lomholt et al. 2015). De er derfor behæftet med større usikkerhed end kortlægningen fra 2021 (Figur 3A), som blev udført med fuldt dækkende sidescan sonar og giver et langt mere detaljeret og præcist billede af bundforholdene. Mere detaljerede oplysninger om datagrundlaget kan indhentes hos GEUS. Det anlagte formidlingsrev ved Spodsbjerg ligger uden for de områder, som er omfattet af de to kortlægninger fra 2015 og 2021. Derfor blev havbunden kortlagt i et lille område umiddelbart omkring det etablerede formidlingsrev i forbindelse med forundersøgelserne til dette ([link](#)).

Den grove kortlægning fra 2015 kunne indikere, at der findes betydelige områder klassificeret som substrattype 4, dvs. med en stor forekomst af sten. Denne kortlægning er dog behæftet med stor usikkerhed, og resultatet af den mere detaljerede kortlægning fra 2021 viser, at både substrattype 3 og 4 kun findes i små, begrænsede områder.

Det fremgår af figur 3A (og i flere detaljer i Poulsen et al. (2021) at sedimentforholdene i området er meget variable og indeholder flere overordnede naturtyper. Ønsker man at restaurere stenrev i områder, der ikke er detaljeret kortlagt, vil det derfor være hensigtsmæssigt at gennemføre en detaljeret forundersøgelse af sedimentforholdene i de konkrete områder, inden der ansøges til de relevante myndigheder og eventuelt udlægges sten.

Figur 3. Kortlægning af sedimenttyper i området nord og nordøst for Hundested. (A) Resultat af detaljeret sidescan sonar (Poulsen et al. 2021). (B) Resultatet af tidligere råstofkortlægning (Lomholt et al. 2015). Placeringen af det nuværende formidlingsrev tæt under kysten ved Spodsbjerg Fyr er markeret med gule mærker. Mens den tidligere kortlægning fra 2015 (B) kategoriserede et større område som sedimenttype 4, viste den mere detaljerede kortlægning fra 2021 (A), at kun mindre områder er type 4. Områder tættere på Hundested er ikke kortlagt. Gengivet fra Lomholt et al. (2015) og Poulsen et al. (2021)

3.3 Natur- og miljøforhold

Den indledende screening af området langs hele nordkysten viste, at der overordnet set er gode forhold for etablering af makroalger og fisk i området (Nielsen et al. 2025). Dette bekræftes også generelt af makroalgeforekomster i nærliggende områder. Ilt- og lysforhold er normalvis gode i området, og områderne ventes at ligge på vanddybder, der er forenelige med at makroalger vil kolonisere et eventuelt stenrev.

Erfaringer fra fx Limfjorden viste, at manglende forundersøgelse af de biologiske forhold førte til at udlægning af sten skete på et område med forekomst af hestemuslinger lige op til og måske på lokaliteten for de nye strukturer. Det er derfor sandsynligt at stenrevet førte til tab af denne art, som er beskyttelsesværdig (biogent rev sensu habitatdirektivet) (Dahl et al. 2020). Ligeledes var en detaljeret biologisk undersøgelse på Tårnbæk rev nødvendig for at dokumentere blåmuslingebanker, som var overvokset med trådalger. Disse data blev brugt til at udarbejde en detailplan der minimerede effekten på blåmuslingebanker (biogent rev) (Dahl et al. 2022). Tilsvarende detaljerede biologiske undersøgelser blev også brugt i relation til genopretningsprojektet i Roskilde Fjord, hvor biogene rev med blåmuslinger og bede med ålegræs i videst muligt omfang blev undgået da detailplanen blev udarbejdet.

Mens forholdene for etablering af fisk og makroalger generelt vurderes som værende gode i interesseområdet, viser disse eksempler fra tidligere projekter, at udlægning af sten i et eller flere områder omkring Hundested, uden at der gennemføres biologiske forundersøgelser på de konkrete lokaliteter, medfører en risiko for, at eksisterende beskyttelsesværdige naturværdier forarmes, herunder fx ålegræsbede eller biogene rev.

3.4 Forhold vedrørende kystbeskyttelse og sedimenttransport

Generelt set går en østgående strøm langs nordkysten fra Hundested i retning mod Gilleleje. Der er derfor sandsynligt, at etablering af et større stenrev ved kysten nord for Hundested, i et eller begge af de to konkrete områder, vil kunne påvirke havstrømmen, sedimenttransport og kysterosion langs kysten nordøst for revet. DCE har dog ikke mulighed for at udtale sig mere konkret om denne risiko uden et mere konkret projektforslag at forholde sig til. Generelt må det antages, at påvirkningen stiger proportionelt med størrelsen på det udlagte rev. Særligt vil revets højde formentlig være af betydning. For at kunne vurdere effekten nærmere vil det være nødvendigt at modellere hydrografien i området, herunder også en mere detaljeret beskrivelse af revets størrelse og placering, hvilket ligger uden for rammerne af dette notat.

4 Konklusioner og konkrete anbefalinger

Baseret på de generelle vejledninger og normale processer, de lokale forhold og eksisterende sedimentkortlægninger, samt tidligere erfaringer og publikationer, har DCE en række konkrete faglige anbefalinger til den videre proces:

- Et minimum af forundersøgelser er vigtigt. Disse tjener både som en baseline, som senere effektstudier kan referere til, og for at sikre, og dokumentere, at der ikke bliver lagt sten ud på havbund, hvor disse ikke naturligt hører til, eller vil være uhensigtsmæssige.
- Stenrev bør ikke udlægges på områder, hvor bunden ikke er grundigt kortlagt. Dette gøres både for at sikre sedimentets bæreevne og for at dokumentere, at udlægningen ikke er i konflikt med Havstrategidirektivets deskriptor 6 og Naturgenopretningsforordningen. Information om overflade-sedimenttypen kan suppleres med information fra dybde-ekkolod til yderligere at dokumentere sedimentets bæreevne.
- DCE vil i øvrigt anbefale at vejledningen for restaurering af stenrev følges.
- Inden ansøgning og etablering bør det sikres, at et konkret projekt ikke er i konflikt med Danmarks internationale forpligtigelser, herunder særligt Natura 2000 udpegningsområdet i området. Dette må forventes at kunne gennemføres relativt simpelt, som den lignende vurdering foretaget for områder i Roskilde Fjord.
- Såfremt Miljøstyrelsen går videre med at restaurere/etablere stenrev i området, er det DCE's faglige anbefaling, at disse udlægges som flade stenstrøgninger over et større område, og ikke som højtravende, huledannende rev. Det skyldes både, at det er det, der sandsynligvis har været i området tidligere (Dahl og Göke 2022), at det medfører mindre risiko for, at strukturerne synker ned i havbunden, og at dette må forventes at have mindst mulig indflydelse på strømforhold, sedimenttransport og kysterosion på nordøst siden af stenrevene.
- DCE anbefaler, at stenene konkret lægges ud på samme måde som ved det nyrestaurerede Tårnbæk rev. Her er stenene udlagt med en varierende tæthed og overordnet i et enkelt lag. Den konkrete metode gav gode, naturtro fordelinger af sten på havbunden. Metoden maksimerer samtidig den biologiske produktion med størst muligt areal med hårdt substrat.

På baggrund af DCE's ovenstående konklusioner, anbefaler DCE Miljøstyrelsen at gå videre med ét af følgende to scenarier:

- Såfremt der i det videre arbejde lægges vægt på en hurtig proces, med færrest mulige forundersøgelser, anbefaler DCE, at der arbejdes videre med at restaurere et eller flere rev indenfor den del af interesseområdet, som er grundigt kortlagt med sidescan sonar i 2021. Hvis stenudlægning begrænses til de områder, der i undersøgelsen fra 2021 er kortlagt som sedimenttype 3 og 4, vil risikoen være mindre for at sedimentet ikke kan bære. Ligeledes vil det bedre kunne sandsynliggøres, at der er tale om restaurering og ikke nyetablering, som potentielt kan være i konflikt med havstrategiens deskriptor 6 og EU's Naturgenopretningsforordning. Her ville GEUS muligvis kunne bidrage med en analyse af dybde-ekkolod data, der kan eftervise bundens bæreevne. Der bør dog stadig foretages en detailplanlægning og en undersøgelse af eksisterende naturforhold for at undgå fx

biogene rev eller andet beskyttelsesværdig natur. Det skal desuden bemærkes, at området jo netop er kortlagt grundigt pga. udpegningen som råstofområde, og at der dermed potentielt kan være en konflikt.

- Såfremt der i det videre arbejde i stedet lægges større vægt på nærheden til kysten og det eksisterende etablerede formidlingsrev ved Spodsbjerg Fyr, bør der gennemføres en kortlægning af sedimenttyperne, bundens bæreevne og de eksisterende naturværdier. At fortsætte i dette område uden forundersøgelser vil indebære en risiko for, at sedimentet ikke kan bære de udlagte sten og/eller at eksisterende naturværdier forarmes, og at udlægningen er i konflikt med havstrategidirektivets deskriptor 6.

5 Referencer

Dahl, K. & Palner MKH (2019) Naturgenopretning af stenrev i Roskilde Fjord - er det foreneligt med den historiske udnyttelse og dagens beskyttelse?

Dahl, K., Buur, H., Andersen, O.N., Göke, C. & Tonetta, D. 2020. Indvandring og biodiversitet på det nye stenrev ved Livø. Aarhus Universitet, DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi, 60 s. - Videnskabelig rapport nr. 405 <http://dce2.au.dk/pub/SR405.pdf>

Dahl, K. & Göke, C. 2022. Genetablering af stenrev nord for Hundested. Aarhus Universitet, DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi, 28 s. - Teknisk rapport nr. 241. <http://dce2.au.dk/pub/TR241.pdf>

Dahl, K., Stæhr, P.A.U., Buur, H. & Göke, C. 2022. Biologiske undersøgelser på Taarbæk Rev. Aarhus Universitet, DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi, 42 s. - Teknisk rapport nr. 255. <http://dce2.au.dk/pub/TR255.pdf>
Gengivelse tilladt med tydelig kildeangivelse

Dahl, K. Peter A.U. Stæhr, Cordula Göke, Jon Christian Svendsen, Rune Christian Husted Steinfurth og Torben Bramming (2024) Vejledning til naturgenopretning af stenrev. Videnskabelig rapport fra Nationalt Center for Marin Naturgenopretning.

Nielsen LT, Göke C, Holbach AM, Stæhr PAU. 2025. Screening af potentiale for restaurering af stenrev langs Sjællands nordkyst. Aarhus Universitet, DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi, 26 s. - Teknisk rapport nr. 347

Lomholt, S., Mikkelsen, D.M., Nørgaard-Pedersen, N., Olesen, M., Leth, J. O., Kristensen, M. B., Jensen, J.B., Skar S. & Paradeisis-Stathis S. (2015) Marin råstofkortlægning i de indre danske farvande 2015 Råstof, natur og miljøkortlægning af 10 områder. Danmarks og Grønlands geologiske undersøgelse rapport 2016/15

Miljøstyrelsen (2021). Marin habitatkortlægning i Nordsøen 2019-2020. Udført af GEUS og WSP Danmark for Miljøstyrelsen.

Miljøstyrelsen (2025) Videnskatalog: Marin naturgenopretning. Redaktion Jens Kjerulf Petersen (DTU Aqua), Peter A. Stæhr (Aarhus Universitet), Mogens Flindt (Syddansk Universitet), Torben Bramming Jørgensen (Limfjordsrådet), Stine Habary Fleckner (Miljøstyrelsen) & Mikkel Klougart (Miljøstyrelsen). Miljøprojekt nr. 2300. April 2025.

Miljøstyrelsen, N153. <https://mst.dk/media/3d3m0bei/n153-revideret-basisanalyse-2022-27.pdf>

Poulsen, L.P., Jensen, D.J., Stæhr, M.W., Hjort, M., Kjellerup, S., Jacobsen E.M., og Jensen, R.B.E. (2021) Råstofindvinding i ansøgningsområde A - Hesselø Bugt. Miljøvurderingsrapport (VVM). Gribskov Kommune på vegne af Nordkystens Fremtid.